

Analyse trend en hotspots Alsemambrosia

januari 2026

Nick van Doormaal, Angelo Moerland & Baudewijn Odé (FLORON)

*Jaarlijks wordt de Ambrosiacampagne uitgevoerd door FLORON, NVWA, Pollennieuws/Flora van Nederland, De Natuurkalender/Wageningen UR & Leids Universitair Medisch Centrum. Ambrosia's zijn uitheemse planten die in het najaar sterke hooikoortsklachten kunnen veroorzaken. Alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia* L.) is veruit de meest voorkomende Ambrosiasoort in Nederland. Na het verzamelen van gegevens uit de belangrijkste waarnemingsbronnen, waaronder de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) en Waarneming.nl, is een analyse uitgevoerd naar de verspreiding en trend van Alsemambrosia in de periode 1975 t/m 2025 in Nederland. Daarnaast is op basis van beschikbare gegevens een analyse gedaan naar de omvang van groeiplekken in de periode 2000-2025.*

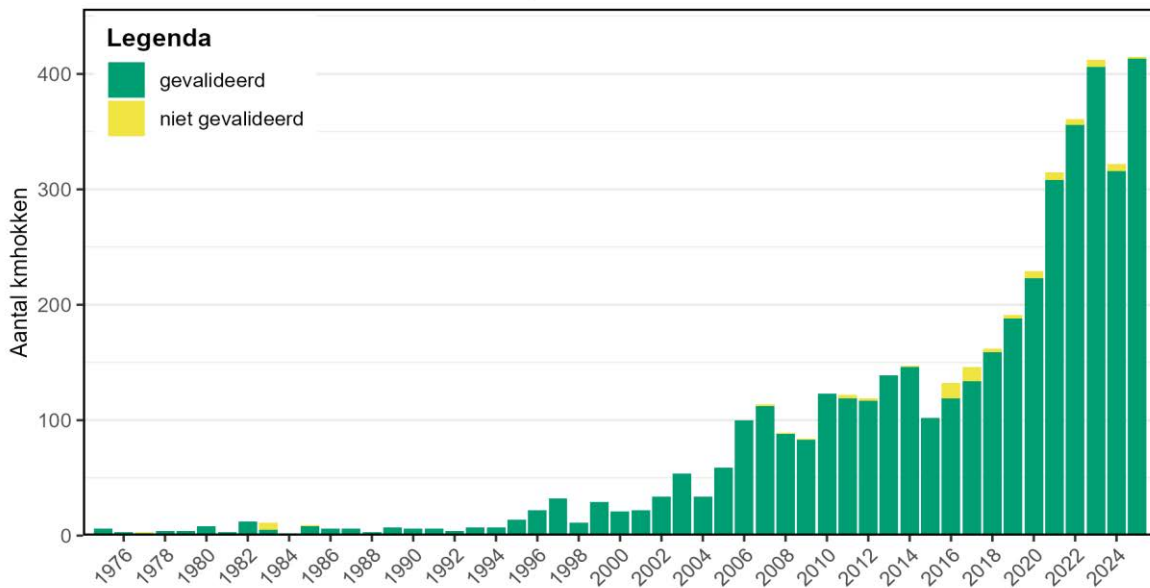
1 Trend

De trend is vastgesteld door het aantal kilometerhokken waarbinnen de Alsemambrosia door de jaren heen is waargenomen te vergelijken. Een kilometerhok (km-hok) is een gestandaardiseerd vlak van 1 bij 1 kilometer. Hoewel het werkelijke aantal individuele waarnemingen veel hoger ligt in gebieden waar veel waarnemers actief zijn dan in gebieden met minder waarnemers, betreft dit vaak waarnemingen van dezelfde populatie. Door te kiezen voor km-hokken in plaats van individuele waarnemingen wordt gecorrigeerd voor dubbele waarnemingen van dezelfde populatie in hetzelfde jaar en dezelfde regio. In de analyse wordt een onderscheid gemaakt tussen betrouwbare waarnemingen (gevalideerd, bijvoorbeeld wanneer de waarnemer een foto van de plant bij de melding heeft gevoegd) en minder betrouwbare waarnemingen (niet gevalideerd, bijvoorbeeld omdat er geen foto beschikbaar was en de plant nog niet bekend was op die locatie).

Uit de analyse komt naar voren dat in de periode tot 2004 Alsemambrosia jaarlijks hooguit in enkele tientallen km-hokken werd gevonden (zie Figuur 1). Vanaf 2006 nam het aantal waarnemingen van Alsemambrosia sterk toe. In de afgelopen 10 jaar werd de soort elk jaar in meer dan 100 km-hokken waargenomen, en de laatste 3 jaar zelfs in meer dan 300 km-hokken. Met name in de periode 1975-1985 zijn diverse provincies bijna volledig in kaart gebracht. Als de soort toen algemener was geweest, zou dit zichtbaar moeten zijn in de grafiek. Dit duidt erop dat Alsemambrosia sinds het begin van de 21^e eeuw sterk in Nederland is toegenomen.

Verder blijkt bovendien dat de soort in hoge mate in nieuwe gebieden opduikt (meer dan 50%). Het is dus niet alleen zo dat er beter wordt gezocht in gebieden waar de soort al eerder bekend was. De toename in de periode vanaf 2010 is voor een deel mogelijk te verklaren uit verhoogde media-aandacht voor Ambrosia en oproepen aan vrijwilligers en beheerders om waarnemingen door te geven. Ook de in 2012 en 2013 ontwikkelde apps door FloravanNederland.nl en Wageningen UR, en de lopende Ambrosiacampagne van de NVWA hebben mensen geïnformeerd en aangemoedigd om waarnemingen door te geven. Tussen 2015 en 2017 werden er minder Ambrosiawaarnemingen doorgegeven dan van 2011 tot 2014 (Figuur 1), mogelijk mede doordat we in de campagne mensen ook oproepen de planten voor zaadsetting te verwijderen, maar de oorzaak is met de beschikbare gegevens niet te achterhalen. Sinds 2018 zien we weer een stijging van het aantal km-hokken waar de soort is waargenomen ten opzichte van 2015 (Figuur 1). Deze stijging heeft zich in 2023 doorgezet maar in 2024 zijn Ambrosiaplantten in minder hokken waargenomen. In het afgelopen jaar, 2025, is het aantal km-hokken weer toegenomen. Het verschil met 2024 is 97 hokken oftewel een toename van ongeveer 31%.

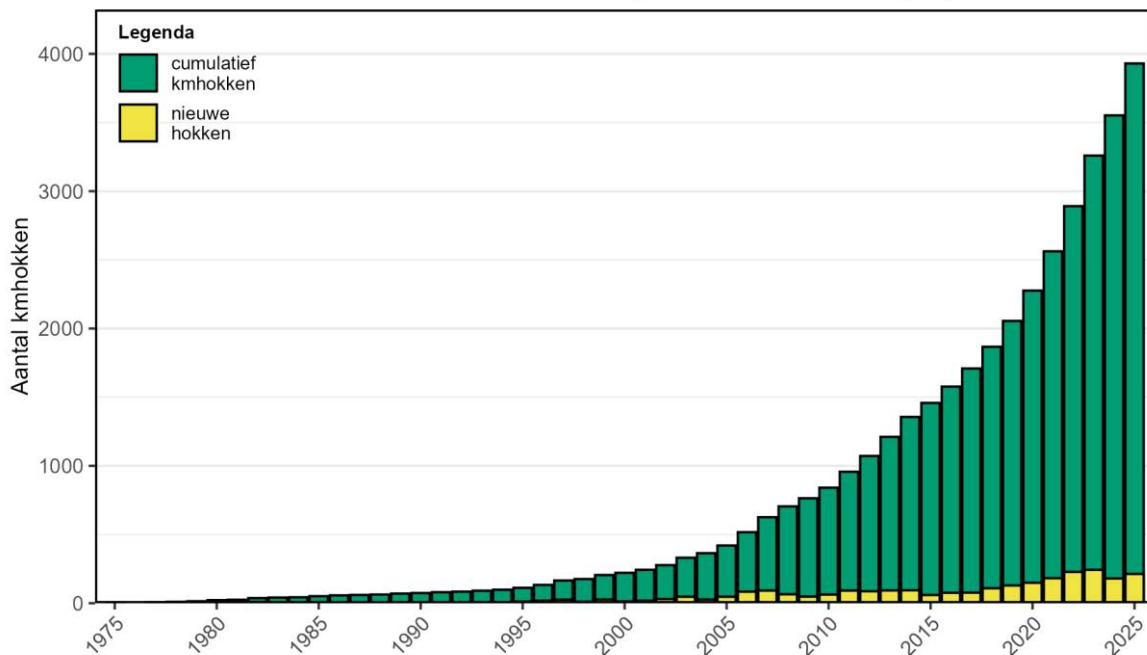
Aantal kmhokken met gevalideerde en ongevalideerde waarnemingen van Alsemambrosia in periode 1975 - 2025

Figuur 1. Totaal aantal kilometerhokken per jaar met gevalideerde en ongevalideerde waarnemingen van Alsemambrosia in de periode 1975 – 2025.

We kunnen de data ook cumulatief presenteren, waarbij ook de eerdere waarnemingen in km-hokken worden meegeteld (Figuur 2). Dit geeft geen realistisch beeld voor het totaal aantal waarnemingen, omdat er km-hokken zijn waar de soort weer verdwenen is. In deze figuur wordt echter wel zichtbaar dat ieder jaar nieuwe gebieden gekoloniseerd worden. In de afgelopen jaren (2024 en 2025) lijkt de toename van nieuwe hokken wat af te zwakken.

Aantal kmhokken met waarnemingen van Alsemambrosia per jaar

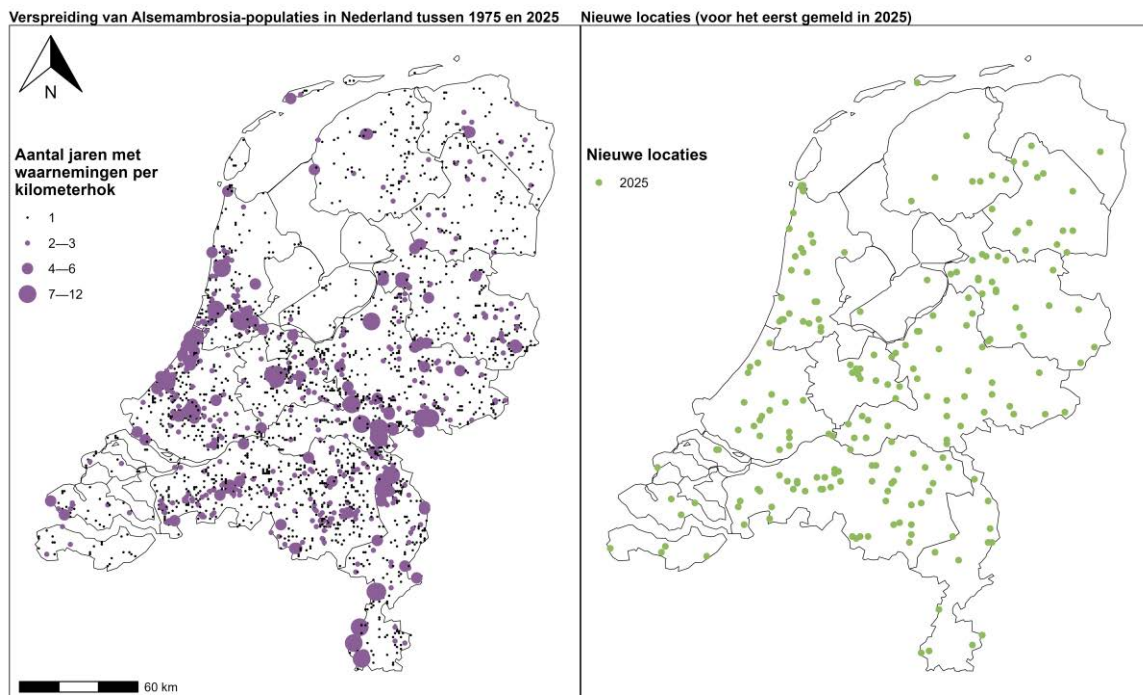
Figuur 2. Cumulatief aantal kilometerhokken per jaar (y-as) waarin Alsemambrosia is waargenomen in de periode 1975 t/m 2025 (x-as), met in geel de km-hokken waarin de soort voor het eerst is aangetroffen.

2 Hotspots

Alsemambrosia tussen 1975 en 2025 in 4.273 km-hokken in Nederland aangetroffen. Er is een ruimtelijke analyse gedaan waarbij is afgeleid op welke locaties (km-hokken) naar verwachting bestendige populaties van Alsemambrosia voorkomen in Nederland. De bestendigheid (of standvastigheid) van een populatie is in te schatten aan de hand van het aantal opeenvolgende jaren dat de soort op een locatie wordt waargenomen; hoe meer jaren de plant er al staat hoe standvastiger de populatie is.

Alsemambrosia heeft een voorkeur voor zonnige locaties, maar kan op diverse plekken overleven, zowel in stedelijke omgeving als in natuurgebieden. Uit de ruimtelijke analyse blijkt dat de soort met name in stedelijke omgeving herhaaldelijk wordt aangetroffen (Figuur 3). Steden waar de soort vaak wordt waargenomen zijn onder andere Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Arnhem-Nijmegen. In stedelijk gebied is de bevolkingsconcentratie relatief hoog, dus is ook het gezondheidsrisico hoger, maar dit zijn juist de locaties waar Alsemambrosia in het verleden herhaaldelijk werd aangevoerd, bijvoorbeeld via vogelvoer of overslag van zaden. Daarnaast zijn er bestendige populaties te vinden in natuurgebieden langs de Rijn ten oosten van Nijmegen en langs de Maas nabij Venlo, Roermond en Maastricht (Figuur 3). De groeiplaatsen langs de Rijn strekken zich tot in aangrenzend Duitsland uit.

Deze ruimtelijke analyse toont niet of er op de locaties ook grote populaties aanwezig zijn, maar enkel in welke km-hokken Alsemambrosia in meerdere jaren is aangetroffen. Bovendien betekent de afwezigheid van een stip niet per se dat de Alsemambrosia er niet staat; het is mogelijk dat deze nog niet is gerapporteerd. Desondanks biedt deze kaart voldoende aanleiding om deze als een signaalkaart te gebruiken en de betrokken gemeenten of andere overheden/beheerders actiever te benaderen voor mogelijke maatregelen.

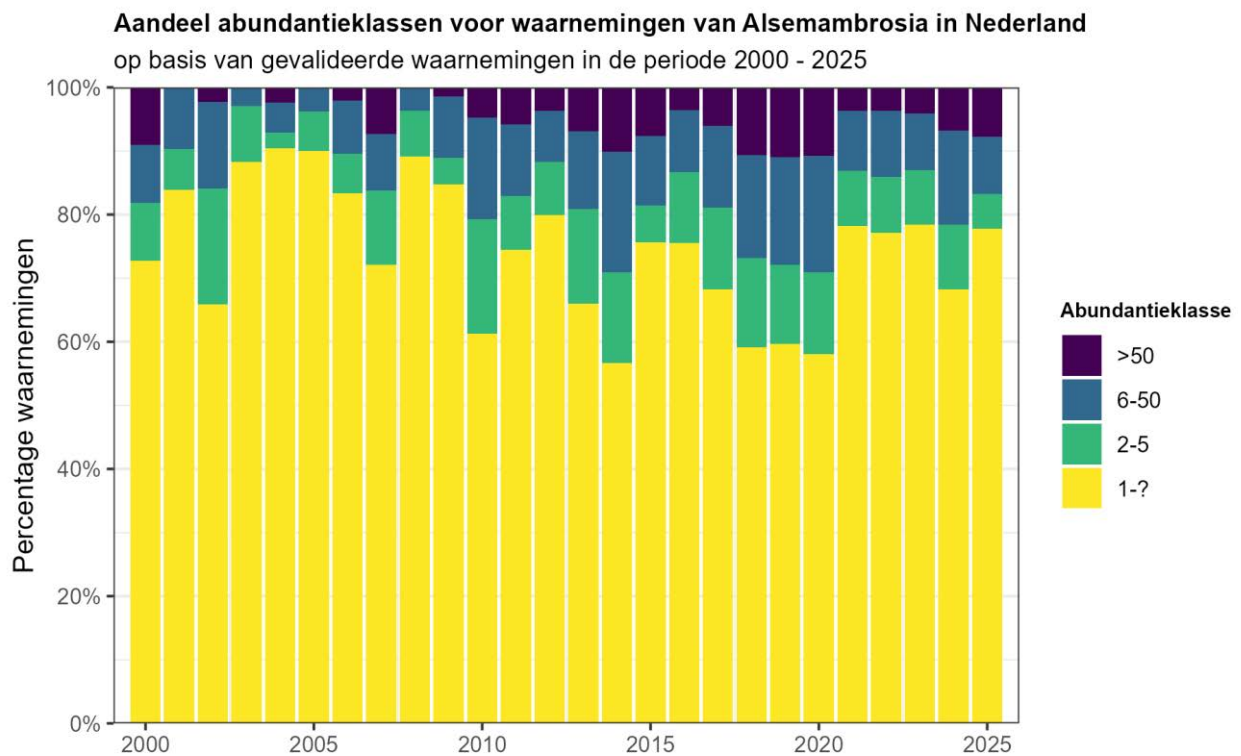

Figuur 3. Verspreiding (hotspots) van Alsemambrosia in Nederland op basis van km-hokken met gevalideerde waarneming in de periode 1975 t/m 2025 vergeleken met nieuwe locaties met Alsemambrosia in 2025.

3 Populatieomvang

Als laatste is er een overzicht gemaakt van de beschikbare gegevens omtrent de omvang van populaties van *Alsemambrosia* (Figuur 4). Ten minste de helft van de waarnemingen bestaat uit locaties waar slechts één individu is aangetroffen of alleen 'voorkomen' is ingevuld. Hierbij is het dus lastig om te bepalen om groot de populatie daadwerkelijk is. Waarnemingen met enkele individuele planten hebben vooral betrekking op waarnemingen gedaan in tuinen en zijn in hoge mate terug te voeren op exemplaren die opgekomen zijn uit vogelvoer. Van deze meldingen in tuinen blijkt dat de planten meestal voor de bloei of zaadsetting worden vernietigd. Tot slot is het aandeel met maar één individu (of onbekend) toegenomen vergeleken met 2024.

In 2025 is het aandeel grote populaties (>50 exemplaren) licht toegenomen en bevat ongeveer 8% van de waarnemingen in 2025. Dit zijn over het algemeen populaties in het openbaar groen en agrarische gebieden. De andere twee abundantieclassen (2-5 en 6-50 exemplaren) lijken te zijn afgenomen, maar vermoedelijk zal deel van de waarnemingen waar alleen 'voorkomen' is vermeld eigenlijk van toepassing zijn op de hogere abundantieclassen.

Figuur 4. Populatieomvang van *Alsemambrosia*, weergegeven als het aandeel abundantieclassen van alle gevalideerde waarnemingen in de periode 2000 tot en met 2025.

4 Conclusies en aanbevelingen

De hoofdconclusies zijn:

- Alsemambrosia is sinds het begin van deze eeuw sterk toegenomen en het aantal vindplaatsen is tussen 2015 en 2025 jaarlijks toegenomen. Ook dit jaar, 2025, zijn er veel meer waarnemingen doorgegeven. Het aantal km-hokken met waarnemingen van Alsemambrosia in 2025 was dan ook meer dan in voorgaande jaren.
- De soort wordt met name in stedelijke omgeving herhaaldelijk aangetroffen, maar het aandeel grote populaties in agrarische gebieden lijkt toe te nemen.
- Het merendeel van de waarnemingen heeft betrekking op kleine aantallen planten. Circa 8% van de populaties is groot met een omvang van meer dan 50 planten.

De aanbevelingen zijn:

- Bestrijding ter voorkoming van grootschalige vestiging en het opbouwen van een zaadvoorraad lijkt nuttig en vooralsnog op de meeste locaties haalbaar.
- Bij de bestrijding moet ten minste worden voorkomen dat de planten zaad kunnen zetten. Om te voorkomen dat zaad via de compostering wordt verspreid, dient de plant liefst met het restafval te worden afgevoerd.
- Concentreer bestrijding op de grote, bekende populaties (hotspots) en op nieuwe populaties die door waarnemers worden gemeld tijdens het groeiseizoen van Alsemambrosia (juli-oktober).
- Samenwerking tussen beheerders is van belang, omdat in diverse gevallen populaties zich in het werkgebied van meerdere beheerders bevinden.

Waarnemingen doorgeven kan via:

Telmee (www.telmee.nl)

Waarneming.nl (www.waarneming.nl)

NDFV Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl)

Gratis apps (Android en iOS): NDFV Invoer, snApp de exoot, VERA